

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417

e-mail: pss.kosmaj@my-its.net

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Сектор за рурални развој

www.psss.rs

Садржај:

Зимско третирање воћа

(Љиљана Крсмановић дипл. инг.)

Време и начин ђубрења винограда

(Драгољуб Глишић, инг.)

Мангулица

(Радовановић Бранислав дипл. инг.)

Тип оваца за производњу меса- Шароле

(Перић Предраг дипл. инг.)

Бесплатна Агрохемијска анализа земљишта

(Виолета Величковић дипл.инг.)

Вилина косица и могућности сузбијања

(Михаиловић Тамара, дипл. инг.)

14. фебруар 2011. године, тираж 300 примерака

ЗИМСКО ТРЕТИРАЊЕ ВОЋА

Штетни организми гајених воћака су врло активни у току читаве вегетације, када се изводи највећи број третирања. Међутим, са заштитом воћака од проузроковача болести и штеточина почиње се знатно раније, још у току мировања вегетације, што је воћарима добро познато. То је, уствари, зимско третирање воћака, које је веома значајна и обавезна мера у производњи воћа.

Зимским прегледима утврђује се присуство великог броја штетних организама на воћкама. У првом реду, утврђује се присуство и бројност јаја лисних ваши, губара, кукавичје сузе, црвеног прегља и мрзоваца (*Geometidae*), а затим ларве шљивине штитасте ваши, калифорнијске ваши, крваве ваши, глоговца, жутотрбе, смотаваца, јабуктог мољца и др. штеточина. Током фебруара, а и марта, са порастом температуре активирају се одрасли инсекти крускине буве и јабукиног цветоједа и њихово присуство се утврђује прегледом већег броја гранчица и пупољака Имајући у виду значај зимских прегледа, саветујемо произвођачима да обавезно провере присуство јаја напред наведених штеточина у својим воћњацима. Ови прегледи могу се обавити помоћу лупе, коју већина произвођача поседује,

Врсте штетних организама који се сузбијају зимским третирањем.

Зимским третирањем сузбија се велики број штетних организама. Од инсеката, зимским третирањем сузбијају се: **штитасте ваши** (*Coccidae*, *Lecanidae*), **лисне ваши** (*Aphididae*) **крвава ваш** (*Eriosoma lanigerum*), **јабукин цветојед** (*Antonomus pomorum*), **јабукин мољак** (*Hypomoneta malinellus*), **шљивин мољак** (*Hypomoneta padellus*), **бресквин мољак** (*Anarsia linealella*), **крушкина бува** (*Cacopsylla* spp.), **мразовци** (*Geomeiridae*), **губар** (*Lymantria dispar*), **кукавичија суза** (*Malcosomci neustria*) и **разни смотавци** (*Tortricidae*).

Од проузроковача болести, зимским третирањем воћака сузбијају се **Taphrina deformans** (проузроковач коврџавост лишћа брескве), **Taphrina pruni** (проузроковач рогача шљиве), **Botrytinia fitckeliana** (проузроковач трулежи) и др.

Поред напред наведених штетних организама, зимским третирањем воћака и винове лозе сузбијају се и многи **прегљеви** (*Asarinae*), маховине и лишјајеви, којима су врло често обавијена стабла шљива и других воћних врста, где се спроводи нередовна заштита током вегетације или се уопште не спроводи.

Време извођења зимског третирања.

Зимско третирање воћака и винове лозе изводи се у време мировања вегетације, односно од опадања лишћа у јесен па до почетка вегетације у пролеће. Међутим, најбољи резултати у сузбијању штетних организама се постижу када се зимско третирање изводи у другој половини фебруара или почетком марта, управо пред само кретање вегетације. Међутим, коштичаво воће, малину и купину треба третирати нешто раније, јер ове воћне врсте крећу раније са вегетацијом.

За зимско третирање воћака и винове лозе препоручују се:

- **Mineralna ulja (Galmin)** примена у току мировања вегетације до фазе "мишје уши", односно развоја лисних пупољака. Концентрација примене за јабучасто воће је 4%, а коштичаво 3%;

- **Belo ulje**, производи се у облику концентрата за емулзију са 900 г/1 минералног уља. Користи се као Galmin).

- **Mineralno ulje + diazinon (Oleodiazinon)**. Користи се до фазе "мишје уши". Концентрација примене 0,3%. На третираним површинама најмање 23 дана после примене не дозволити приступ домаћим животињама,

- **Mineralno ulje + Metidation (Oleoultravet)**, . Концентрација примене 0,3 %.

- **Mineralno ulje + Partition (Galpar)**, Користи се у току мировања вегетације до фазе "мишје уши", односно развоја лисних пупољака. Може се применити у комбинацији са бакарним препаратима (*Bakarni oksihlorid*, *Bakrocid*, *Bakarni kreč*), чиме се постиже уштеда у времену и новцу. Користи се у концентрацији 0,5%. На третираним површинама 21 дан после примене не дозволити приступ и испашу домаћим животињама.

- и др. препарати и њихове комбинације.

Време и начин третирања и др. напомене

За обављање овог третирања треба водити рачуна о следећем:

- да дневна температура буде неколико дана 10 Ц, или више,
- да буде тихо време без ветра,
- обавезно коришћење личне заштитне опреме,
- поштовање упутстава о дози примене пестицида
- третирајући орезан воћњак или виноград
- приликом третирања неопходно је окупати стабло
- Амбалажу испрати и прописно одложити или уништити.
- Отворите књигу третирања и унесите податке о обављеном третирању.

СВЕ ОВЕ НАПОМЕНЕ ЈАКО СУ ВАЖНЕ ЗА СА ВИШЕ АСПЕКТА, А ЈАКО БРЗО УВИДЕЋЕТЕ И САМИ ЗАШТО !!!

Љиљана Крсмановић дипл.инг.

ВРЕМЕ И НАЧИН ЂУБРЕЊА ВИНОГРАДА

Ђубрива се користе: при производњи садног материјала, пре и за време заснивања засада, као и за време редовне производње грожђа. Да би се одредио оптимални рок употребе ђубрива потребно је наине, добро познавање физиолошке основе исхране винове лозе у одређеној фази производње.

Ђубрење винограда при редовној производњи грожђа обавља се у току јесени, зиме пролећа и лета. Ђубрење у току мировања обавља се са већим количинама и то углавном са органским и макро ђубривима. Ђубрење у току вегетације обавља се са мањим количинама макро ђубривима. Све је више научних доказа да је много боље коришћење и ефекат ђубрива уколико се ова употребе у другој половини зиме тј.непосредно пред кретање сокова у чокоту винове лозе.

При употреби азотних минералних ђубрива уколико се ова користе рано у јесен и у току зиме свакако треба ићи на амидне или на амонијачне форме азота. Уколико се виноград ђубри овим ђубривима крајем периода мировања већу енергију коришћења имају нитратне или амонијачно – нитратне форме.

Постоје бројни начини ђубрења винограда, али се сви они могу груписати у: ђубрење по површини, дубинско ђубрење и посебни начини. Ђубрење по површини је најстарије, најједноставније, али и најмање ефикасан начин. Ефекат овог начина ђубрења је посебно мали када се ради о коришћењу ђубрива са слабо покретљивим елементима, на тежим типовима земљишта и условима суве климе.

При дубинском ђубрењу разликујемо неколико варијанти: уношење ђубрива при истовременом култивирању или тањању земљишта. Друга могућност ђубрење у бразде које се предходно отворе плугом на одређеном удаљењу од чокота и са дубином од 20-30 цм. Трећи начин подривачем на дубину подривања од 35-60 цм. У односу на остале начине дубинског ђубрења овај има највећи ефекат јер поред хемиске доступности хранљивих елемената стварају и остали услови њиховог бољег коришћења. Четврти, у јамиће који се копају са две или све четири стране чокота, овај начин ђубрења је веома подесан при коришћењу органских или органско-минералних ђубрива.

Потребе винове лозе за хранљивим материјама нису подједнаке у свим фазама раста и развића. У периоду интензивног пораста ластара и формирања бобица, лоза највише користи азот, те у овом периоду треба бити обезбеђена потребном количином овог елемената. Фосфор, винова лоза највише користи у периоду цветања и формирању органа плодоношења. Највеће потребе винове лозе у калијуму и калцијуму су у другој половини вегетације за време сазревања грожђа и здрењавања ластара.

Глишић Драгољуб, саветодавац

МАНГУЛИЦА

Мангулица је домаћа аутохтона раса свиња која се узгајала у Србији још пре неколико столећа уназад. Снажне је грађе, отпорна на лоше услове држања и исхране.

Позната су три соја и то: ласаста, бела и суботичка.

Карактеристика ове расе је дуга, густа и увијена чекиња која у зависности од соја може бити сивожућкаста, риђа или црна браон. Чекиње се мењају на јесен и пролеће и имају улогу да је штите од хладноће у току зиме, а лети од великих врућина. Кожа мангулице је сивоцрна или пак светлија код суботичког и белог соја. Ову расу одликују снажне кости, мускулатура, минђуше на врату и куштров реп са кићанком на врху. Прасад имају пруге по телу налик на прасад дивље свиње.

После 3-4 недеље пруге се губе и боја постаје карактеристична за ову расу. Има развијен мајчински инстинкт, па добро чува и негује прасад до одлучења.

Месо мангулице спада у месо са већим садржајем масти и тамније је боје од племенитих раса свиња. Тежина мангулице може достићи од 250-300 кг, када дебљина леђне сланине достиже и 25 цм. Може се држати у екстезивним условима исхране и смештаја јер је отпорна на лоше услове. Добро користи пашу за разлику од племенитих свиња. Најчешће се храни кукурузом и нуспроизводима прехранбене индустрије као и добром испашом. У последње време се све више гаји на индивидуалним газдинствима нарочито јужно од Саве и Дунава. Значајна је као генетски ресурс ради очувања гена за отпорност и прилагођеност лошијим условима држања. Цена на тржишту по кг живе ваге је изнад цене племенитих раса што је чини атрактивном за држање и продају, како приплодног материјала (прасади) тако и утовљених примерака.

Радовановић Бранислав дипл. инг

ТИП ОВАЦА ЗА ПРОИЗВОДЊУ МЕСА- ШАРОЛЕ

Шароле је француска раса оваца за производњу меса. Одликује се великом отпорношћу. Овце имају изузетне материнске особине (плодност и млечност) и изваредне товне способности (конформација и квалитет трупа и висок прираст). Кланични радман износи 51%. Може да се гаји као чиста раса а такође да се користи и за укрштање.

Раностасна је раса. У приплод већ улазе у узрасту од 7 месеци. Плодност у просеку износи 190 % , односно 100 оваца годишње ојагњи 180- 200 јагњади, велики је постотак близанаца.

Овце имају лако јагњење и врло су млечне. Висок је дневни прираст јагњади. Он износи код јагњади која су рођена као јединци од 290 до 300 грама. Јагњад одгајена на паши уз додатак концентрата за 70 дана постижу масу тела од 26 до 27 кг. Месо им није масно и приклању теже између 20 и 22 кг. Конформација трупа им је одлична. Кости су танке и заобљене. Бутови су пуни.

Овнови ове расе су изваредни за индустријско укрштање. Добијају се мелези са бољом конформацијом и вишим дневним прирастима.

Одрасле овце имају масу тела од 80- 100 кг, а овнови од 110- 140 кг.

Шароле је средње велика овца беле боје и fine вуне. Глава ове расе је гола (безрога је) без вуне, ружичасте је или сиве боје и понекад на себи има мале црне тачкице.

Перић Предраг дипл. инг.

БЕСПЛАТНА АГРОХЕМИЈСКА АНАЛИЗА ЗЕМЉИШТА

-Пољопривредна саветодавна и стручна служба -Младеновац, врши акцију БЕСПЛАТНЕ АГРОХЕМИЈСКЕ АНАЛИЗЕ ЗЕМЉИШТА за све регистроване пољопривредне произвођаче.

Агрохемијска анализе земљишта обухвата испитивање: киселости земљишта, калцијум-карбоната, калијума, фосфора, азота и хумуса као и препоруку за употребу врсте и количине ђубрива. Овим се постиже рационалнија производња, значи имаћемо веће приносе са мањим улагањима.

Узорак се узима са сваке парцеле на следећи начин:

- са сваке парцеле узети узорак са што више места (20-25 места) са дубине од 0-30 цм.;са ратарских парцела и са дубине од 0-30 цм и 30-60 цм са воћарских парцела (2 узорка),
- убодом ашова извадити земљу,
- узети део земље са целе дужине ашова, ставити у кофу и исти поступак поновити са што више места на парцели,
- након тога земљу у кофи добро измешати,
- од те измешане земље одвојити у кесу до 1 кг.-то је један узорак,
- сваку кесу-узорак са те парцеле обележити.

Уз донети узорак са собом понети и следећу документацију:

- картицу о регистрацији пољопривредног газдинства,
- потврду о пререгистрацији из 2011. год.
- картицу из банке са бројем рачуна,
- број парцеле са које је узет узорак,
- површину парцеле са које је узет узорак,
- потес парцеле са које је узет узорак,
- кат.класа парцеле.

Важи само за парцеле пријављене при регистрацији, као и парцеле са Уговора о закупу.

Број узетих узорака није ограничен и пожељно је узети са свих парцела, како ратарских тако и са воћарских парцела.Сви заинтересовани регистровани произвођачи, могу да се јаве Пољопривредној саветодавној и стручној служби -Младеновац, ради добијања додатних информација на телефоне 011/ 8231-331 или 8233-417.

Виолета Величковић дипл.инг.

ВИЛИНА КОСИЦА И МОГУЋНОСТИ СУЗБИЈАЊА

Вилина косица (*Cuscuta* spp.) је најраспрострањенија паразитска биљка на нашим просторима. Последњих година је примећена њена експанзија, а поред луцерке и детелине, као њених основних домаћина, почиње да угрожава и друге гајене биљке. Као потпуно паразитска биљка, из своје хранитељке црпи хранљиве материје, због чега биљка слаби, изнурује се и заостаје у развоју. Услед тога долази до смањења приноса, а понекад настају такве штете да гајење појединих биљних врста постаје нерентабилно.

Семе вилине косице има изражену животну способност. У земљишту може очувати клијавост и преко десет година. Клијају само она семена која се налазе на површини земљишта. Из семена се развија бледожути танки кончић, који се задебљалим врхом приљубљује уз земљу из које апсорбује воду. Ако дође у додир са биљком, уз њу се приљубљује, развијајући сисаљку која продире до спроводних ткива биљке домаћина. Када је успостављена веза са биљком, врх кончића брзо расте, развија се стабљика са хаусторијама, а веза са земљиштем се прекида. Стабљика са бочним гранама брзо захвати стабљику нападнуте биљке и брзо прелази на друге биљке. Ширење паразита је у виду концентричних кругова, тако да се код осетљивих биљака појављују кружне површине, уплетене стабљикама паразита у густу мрежу. У почетку лета на паразиту се јављају многобројни цветови. Поред размножавања семеном, размножавају се и вегетативним путем (фрагментирањем стабљике).

Што се сузбијања вилине косице тиче, постоје превентивне и директне мере. Од превентивних мера, сетва незараженог семена је основ за чист усев. Такође, приликом косидбе, тј. комбајнирања усева луцерке и детелине, машине које се за ово користе могу бити преносиоци семена вилине косице, те се њиховом чишћењу мора посветити посебна пажња. На добро заснованом луцеришту, следећи корак је уништавање евентуалних жаришта дуж путева, на депонијама и сл. Та жаришта треба третирати неселективним хербицидима (на бази глифосата), чију количину примене треба прилагодити гајеној биљци, односно корову који је домаћин вилиној косици.

Директне мере сузбијања вилине косице подразумевају примену селективних хербицида. За ову намену у нашој земљи регистровани су хербициди на бази имазетапира, пропизамида и дикват бромида. Све три активне материје-препарати на бази имазетапира (*Pivot*, *Pivot M* и др.), пропизамида (*Kerb*) и препарат на бази дикват бромида (*Reglon forte*) примењују се третирањем после првог откоса. Препарате треба применити по препоруци произвођача и ефекат неће изостати.

Михаиловић Тамара дипл.инг.